

Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Eksamensoppgave i SOS1000 Innføring i sosiologi

Faglig kontakt under eksamen: Aksel Tjora

Tlf.: 73412664

Eksamensdato: 01.06.2018

Eksamenstid: 5 timer

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: Ingen

Sensurdato: 25.06.2018

Målform/språk: Bokmål/Nynorsk

Antall sider: 3 sider Bokmål/3 sider Nynorsk

Antall sider vedlegg: Ingen

Informasjon om trykking av eksamensoppgave

Originalen er:

1-sidig **2-sidig**

sort/hvit **farger**

skal ha flervalgskjema

Bokmål

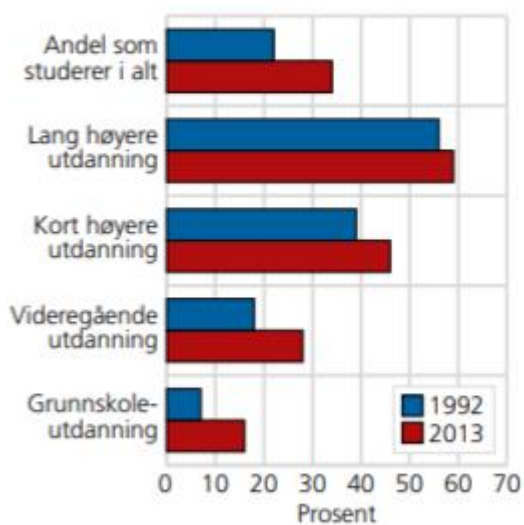
Svar på en av oppgavene 1a eller 1b, og fire av de fem oppgavene 2a – 2e. Oppgave 1 teller 50 %, hver av oppgavene 2a-2e teller 12,5 %.

Oppgave 1a:

Ulikheter i høyere utdanning.

Figuren viser andelen av ungdom som er i høyere utdanning, gruppert etter foreldrenes utdanningsnivå. Forklar hva figuren viser, og drøft mulige årsaker til dette. Bruk relevant sosiologisk teori.

Figur 4. Andel av befolkningen 19-24 år som er i høyere utdanning, etter foreldrenes utdanningsnivå

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Oppgave 1b

Årsaker til kriminalitet

Kriminalitet blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

En analyse av registerdata for perioden 1992-2015

Publisert 11. januar 2017

Statistisk sentralbyrå gjennomførte i 2017 en analyse av registrert kriminalitet blant innvandrere og barn av innvandrere. Her kan vi blant annet lese følgende:

«Vi baserer oss på tall for personer som var minst 15 år gamle og bosatt per 1.1.2010. Denne analysen viser at det er en høyere andel gjerningspersoner blant innvandrere sammenlignet med den øvrige befolkningen, og en enda høyere andel blant norskfødte med innvandrerforeldre.

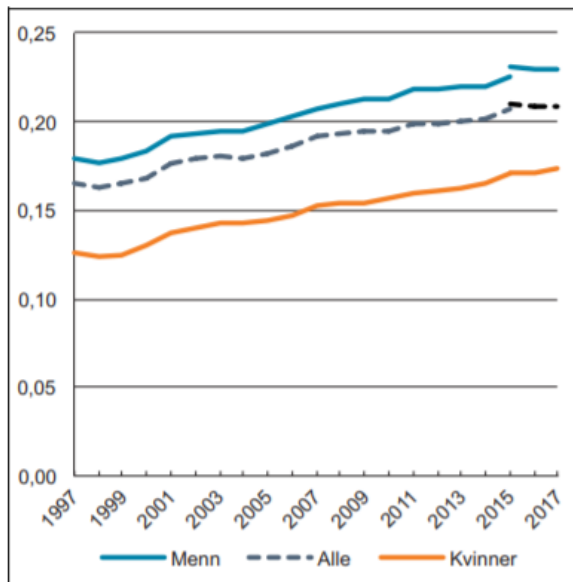
Overrepresentasjonen sammenlignet med øvrig befolkning er særlig stor for familieinnvandrere og flyktninger, samt for personer fra Afrika. For personer fra Asia er bildet delt; Asia totalt sett, samt noen enkeltland er overrepresenterte, mens andre enkeltland er underrepresenterte. Personer med bakgrunn fra Vest-Europa og Nord-Amerika, samt utdanningsinnvandrere, er også underrepresentert.»

Ta utgangspunkt i teorier om kriminalitet og annen relevant sosiologisk teori og drøft mulige årsaker til at enkelte innvandreregrupper og ungdom fra disse gruppene er overrepresentert i kriminalitetsstatistikken, mens situasjonen er motsatt for andre innvandreregrupper.

Oppgave 2a.

Fremstilling av ulikhet.

Forklar først hva en Ginikoeffisient (Ginindeks) er og hvordan den beregnes. Forklar deretter hva figuren viser. (Se bort fra bruddet i linjene for 2015)

Figur 2.7 Utviklingen i Gini-koeffisienten for lønnstakere 1997–2017

Oppgave 2b:

Makt

Definer begrepene makt og autoritet. Gjør deretter rede for ulike former for makt og maktgrunnlag, og for ulike former for autoritet.

Oppgave 2c:

Økonomi

I boka «Mennesker og samfunn» kan vi lese følgende (s 436): «I samfunn av vår type praktiseres en form for blandingsøkonomi, der staten spiller en viktig rolle. De sentrale begrunnelsene for blandingsøkonomien ligger i fire utfordringer i markedsøkonomiske systemer».

Forklar hva som menes med markedsøkonomi og blandingsøkonomi. Gjør deretter kort rede for de utfordringene som er omtalt i sitatet ovenfor.

Oppgave 2d:

Gruppeorientering

Gjør rede for begrepene *inngruppe*, *utgruppe* og *fiktivt sosialt press*. Gi eksempler på sosiale fenomener der vi som sosiologer kan ha nytte av disse begrepene.

Oppgave 2e:

Kulturelt etterslep (cultural lag)

Forklar begrepet kulturelt etterslep. Illustrer med ett eller flere aktuelle eksempler. SOS 1000

Innføring i sosiologi

Nynorsk

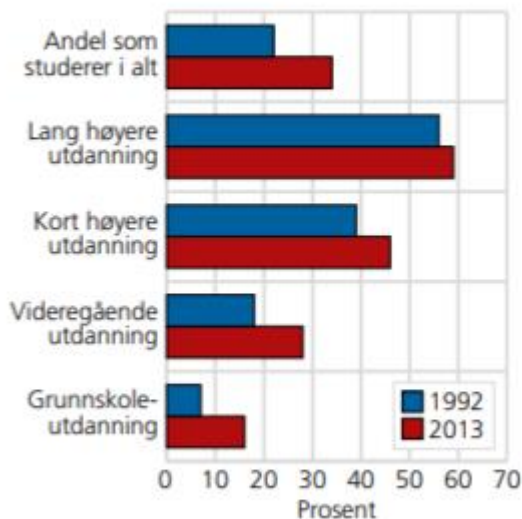
Svar på ei av oppgåvene 1a eller 1b, og fire av dei fem oppgåvene 2a – 2e. Oppgåve 1 tel 50 %, kvar av oppgåvene 2a-2e tel 12,5 %.

Oppgåve 1a:

Ulikskapar i høgare utdanning.

Figuren syner kor mange prosent av ungdom som er i høgare utdanning, gruppert etter foreldrene sitt utdanningsnivå. Forklar kva figuren syner, og drøft moglege årsaker til dette. Nytt relevant sosiologisk teori.

Figur 4. Andel av befolkningen 19-24 år som er i høyere utdanning, etter foreldrenes utdanningsnivå

Kilde: Utdanningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Oppgåve 1b

Årsaker til kriminalitet

Kriminalitet blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre

En analyse av registerdata for perioden 1992-2015

Statistisk sentralbyrå gjennomførte i 2017 ein analyse av registrert kriminalitet blant innvandrarar og barn av innvandrarar. Her kan vi mellom anna lese fylgjande:

«Vi baserer oss på tall for personer som var minst 15 år gamle og bosatt per 1.1.2010. Denne analysen viser at det er en høyere andel gjerningspersoner blant innvandrere sammenlignet med den øvrige befolkningen, og en enda høyere andel blant norskfødte med innvandrerforeldre.

Overrepresentasjonen sammenlignet med øvrig befolkning er særlig stor for familieinnvandrere og flyktninger, samt for personer fra Afrika. For personer fra Asia er bildet delt; Asia totalt sett, samt noen enkeltland er overrepresenterte, mens andre enkeltland er underrepresenterte. Personer med

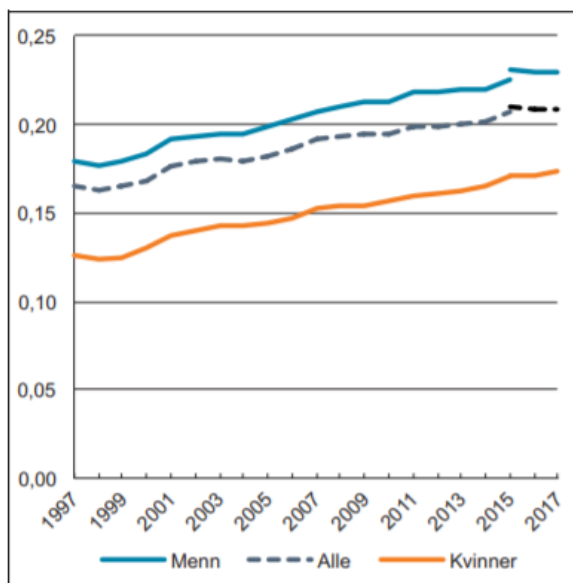
bakgrunn fra Vest-Europa og Nord-Amerika, samt utdanningsinnvandrere, er også underrepresentert.»

Ta utgangspunkt i teoriar om kriminalitet og anna relevant sosiologisk teori og drøft moglege årsaker til at enkelte grupper av innvandrarar og ungdom frå desse gruppene er overrepresenterte i kriminalitetsstatistikken, medan situasjonen er motsett for andre grupper av innvandrarar.

Oppgave 2a.

Framstilling av ulikskap.

Forklår først kva ein Ginikoeffisient (Ginindeks) er og korleis den vert rekna ut. Forklår deretter kva figuren syner. (Sjå bort frå brotet i linene for 2015)

Figur 2.7 Utviklingen i Gini-koeffisienten for lønnstakere 1997–2017

Oppgave 2b:

Makt

Definér omgrepa makt og autoritet. Grei deretter ut om ulike former for makt og maktgrunnlag, og for ulike former for autoritet.

Oppgave 2c:

Økonomi

i boka «Mennesker og samfunn» kan vi lese fyljande (s 436): «I samfunn av vår type praktiseres en form for blandingsøkonomi, der staten spiller en viktig rolle. De sentrale begrunnelsene for blandingsøkonomien ligger i fire utfordringer i markedsøkonomiske systemer».

Forklar tydinga av omgrepa markedsøkonomi og blandingsøkonomi. Grei deretter på ein kortfatta måte ut om dei utfordringane som er omtala i sitatet ovanfor.

Oppgave 2d:

Gruppeorientering

Grei ut om omgrepa *inngruppe*, *utgruppe* og *fiktivt sosialt press*. Gje døme på sosiale fenomen der vi som sosiologar kan ha nytte av desse omgrepa.

Oppgave 2e:

Kulturelt etterslep (cultural lag)

Forklar omgrepet *kulturelt etterslep*. Illustrer med eitt eller fleire aktuelle døme.